

# İŞÇİ SINIFI 50 YILDA NASIL DEĞİŞTİ

Aydınlık Gazetesi, 27 Aralık 2014

Yıldırım Koç

Geçen gün bir ağabeyimle konuşurken, 1960'lı yıllara gittik. O günün işçisiyle bugünün işçisi arasındaki fark gündeme geldi. O yıllara ve bugüne ilişkin gözlemlerin ve bilgilerin aktarılmasının yararlı olacağını düşünüyorum.

Eskiden DİE tarafından beş yılda bir nüfus sayımları yapılır ve sayım sonuçları iki kitap halinde yayımlanırdı. Kitaplardan biri, Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Nitelikleri başlığını taşırdı. 24 Ekim 1965 tarihinde yapılan nüfus sayımının sonuçları da 1969 yılında yayımlandı.

## HALK ARTIK KENTLİ İŞÇİ SINIFININ

Elli yıl önce Türkiye'de nüfus 31,4 milyondur. Nüfusun 66'sı köylerde yaşıyordu. Gelir getirici bir işte çalışanlar 13,0 milyon kişiydi. Bunların yalnızca 3,0 milyonluk bölümü, işgücünü satarak geçimini sağlayan kişilerdi; geniş tanımla işçi sınıfıydı. İşçiler ve memurlar bu gruptaydı. İşçi sınıfının gelir getirici bir işte çalışanlara oranı yüzde 23,0 idi. Ayrıca bu insanların önemli bir bölümü tam anlamıyla mülksüzleşmemiş kişilerdi; ücret gelirlerinin yanı sıra üretim araçları mülkiyetiyle bağlantılı yan gelirleri de vardı.

2013 yılında Türkiye'nin nüfusu 76,7 milyondur. Nüfusun yalnızca yüzde 8,7'si belde ve köylerde yaşıyordu. İl ve ilçelerde yaşayan nüfusun oranı yüzde 91,3 olmuştu. Gelir getirici bir işte çalışanların toplamı 26,2 milyondur. Bunların 17,3 milyonu, diğer bir deyişle, yüzde 66,1'i, işgücü satışı yoluyla geçimini sağlayan ücretlilerdi, işçi sınıfıydı, işçiler, memurlar, sözleşmeli personel ve geçici personeldi. Ayrıca bu ücretlilerin çok büyük bölümünün tek geçim kaynağı, işgücü satışından elde ettikleri ücret, maaş veya aylıktı.

1965 yılında Türkiye, nüfusun büyük bölümünün küçük burjuva olduğu bir köylü toplumdur. 2014 yılı sonundaki Türkiye, nüfusun çok büyük bölümünün işçi sınıfını oluşturduğu bir kentli toplumdur.

## İŞÇİ SINIFI EĞİTİMLİ, BİRİKİMLİ, BİLİNÇLİDİR

Gelelim ücretlilerin eğitim düzeyine.

1965 yılında Türkiye'deki 2.989.321 ücretlinin 614,3 bini (% 20,6) okuma yazma bile bilmiyordu.

441,8 bini (% 14,8) okuma yazma öğrenmişti; ancak ilkokul mezunu bile olamamıştı.

Yalnızca beş yıllık ilkokulu bitirenlerin sayısı 1.328,2 bini (% 44,4) idi.

198,4 bini (% 6,6) 3 yıllık ortaokul, 107,7 bini (% 3,6) 3 yıllık lise mezunuydu.

Geride kalan 299 bin (% 10,0) kişi de meslek okulları, yüksek okullar ve fakülteler mezunuydu.

Diğer bir deyişle, ücretlilerin yüzde 35,4'ü daha beş yıllık ilkokul mezunu bile değildi ve beşte biri okuma yazma bile bilmiyordu.

TÜİK verilerine göre, 2013 yılında Türkiye'deki 16 milyon 353 bin ücretlinin yalnızca 238 bini (% 1,5) okuma yazma bilmiyordu.

509 bini (% 3,1) okuma yazma öğrenmişti; ancak ilkokul mezunu bile olamamıştı.

Yalnızca beş yıllık ilkokulu bitirenlerin sayısı 4 milyon 265 bini (% 26,1).

1 milyon 316 bini orta veya dengi okul ve 1 milyon 774 bini ilköğretim (8 yıl) mezunuydu. Böylece toplam 3 milyon 90 bini (% 18,9) bu durumdaydı.

Yüzde 12,3'ü (2 milyon 7 bin kişi) lise ve dengi okul mezunuydu.

Yükseköğretim veya fakülte mezunlarının sayısı 4 milyon 294 bin, bunların toplam ücretliler içindeki oranı ise yüzde 26,3 idi.

İşçi sınıfımızın örgün eğitim düzeyinde olağanüstü büyük bir gelişme söz konusu.

Bir de son elli yıllık dönem boyunca sınıf mücadelesindeki birikimi düşünün.

Ayrıca televizyonun, telefonun, internetin ve sosyal medya olanaklarındaki gelişmeyi dikkate alın.

İşçi sınıfının 50 yılda çağ atladığını, bağımsız ve demokratik bir Türkiye, sınıfsız ve sömürsüz bir dünya mücadelesinde temel güç olduğunu göreceksiniz.